

Tirgus pārskats

2009.g. 27. jūlijs - 2. augusts

Pagājušajā nedēļā uzmanība tika vērsta uz peļņas rādītāju publiskošanu autobūves un komplekso naftas uzņēmumu sektorā. ASV akciju cenas pieauga par 0,8%, Eiropas – par 2,4%. Attīstības valstu akciju cenas pakāpās par 2,5%, savukārt Austrumeiropas akciju cenas pieauga par 4,5%. Naftas cena palielinājās par 2%.

"Porsche" brīdināja, ka tai varētu nākties atzīt EUR 5 mljrd. lielu zaudējumu (pirms nodokļu atskaitījumiem) sakarā ar tai piederošās "Volkswagen" daļas konsolidēšanu un VW akciju opciju radīto zaudējumu grāmatvedības uzskaiti. Pats "Volkswagen" ziņoja par 56% lielu saimnieciskās darbības peļņas kritumu, kas tomēr pārsniedza prognozēto. Vēl pozitīvāks bija uzņēmuma likvīdo aktīvu uzlabojums EUR 1 mljrd. apmērā. "Daimler" ziņoja par EUR 1 mljrd. lielu zaudējumu pirms procentu un nodokļu atskaitījumiem, bet arī tam, pateicoties stabilajiem rūpnieciskajiem pakalpojumiem, izdevās palielināt savus likvīdos naudas resursus par EUR 900 mljrd. Uzņēmuma vadītājs norādīja, ka "pārdošanas apjomi ir zemi, bet tie stabilizējas, un ir vērojamas pazīmes par situācijas uzlabošanu". Ar lielo pieprasījumu no Ķīnas nepietika, lai kompensētu jenas augstās vērtības negatīvo ietekmi, jo Japānas autobūves uzņēmumu grūtības turpinājās. "Honda" ziņoja par tīrās peļņas kritumu 96% apmērā, savukārt "Nissan" cieta tīros zaudējumus 16,5 mljrd. jenu apmērā, kas tomēr bija mazāki kā prognozēts.

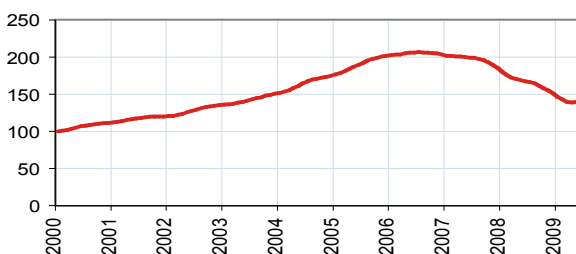
Otrajā ceturksnī ASV IKP gada kritums bija tikai 1% apmērā, kas liecina par strauju ekonomiskā krituma mazināšanos. Gada pirmajos trijos mēnešos ASV IKP saruka 27 gadu visstraujākajā tempā – par 6,4% (gada izteiksmē). Tomēr, salīdzinot ar 2008.gada otro ceturksni, ekonomikas apjoms samazinājās par 3,9%, kas bija vislielākais kritums kopš šo datu uzskaites sākuma 1948.gadā. Divi galvenie faktori, kas veicināja IKP kritumu bija iedzīvotāju tēriņu apjoms, kas samazinājās par 1,2%, un krājumi, kuru apjoms samazinājās rekordlielā 156 mljrd. ASV dolāru apmērā.

Naftas cenām salīdzinājumā ar to līmeni gadu atpakaļ būtiski krītošies, komplekso naftas uzņēmumu peļņas rādītāji otrajā ceturksnī bija slikti. "BP" bija pirmā no naftas uzņēmumiem, kas publicēja peļņas rādītājus, ziņojot par tīrās peļņas kritumu 53% apmērā salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn. Pārējie naftas smagsvari – "Conoco", "Exxon", "Chevron" un "Royal Dutch Shell" – ziņoja par līdzīgu peļņas kritumu. "BP" vadītājs Tonijs Heiwords norādīja, ka viņš energoresursu pieprasījuma uzlabošanās pazīmes nesaskatījis. Viņš arī minēja, ka "BP" savus finanšu lēmumu pieņem, balstoties uz cenu 60 dolāri par barelu, un ka "saprātīgs" ilgtermiņa diapazons esot 60 – 90 dolāri par barelu.

Skatoties uz pārējo uzņēmumu darbības rādītājiem, ir vērts pieminēt "Siemens", kuram, neskatoties uz pirmo ceturkšņa peļņas kritumu šīs lejupslīdes laikā, izdevās nodrošināt labāku rezultātu kā prognozēja analītiķi. Tomēr minētā uzņēmumu grupa ziņoja arī par būtisku pasūtījumu skaita samazināšanos, kas liek domāt par ieņēmumu samazināšanās tendences turpināšanos nākotnē. "MasterCard", kam pieder pasaules otrais lielākais norēķinu karšu tīkls, paaugstinot komisijas maksas un apstrādājot vairāk darījumus, guva ceturkšņa peļņu, kas bija lielāka par prognozēto. Klientu pielautās saistību neizpildes "MasterCard" tieši neietekmē, jo tā biznesa modelis ir veidots, balstoties uz darījumu apstrādi.

ECB publicēja savu ceturkšņa pētījumu par banku veikto kredīvēšanu, kuram šobrīd tiek pievērta īpaša uzmanība. Tikai 21% kreditoru noteica uzņēmumiem stingrākus kritērijus aizņēmuma saņemšanai (iepriekšējā ceturksnī – 43%). Stingrāku kritēriju noteikšanas galvenie iemesli bija prognozes par ekonomisko aktivitāti un nozares vai konkrētā uzņēmuma perspektīvas.

1.grafiks. "S&P/Case-Shiller Comp-20" mājokļu cenu indekss

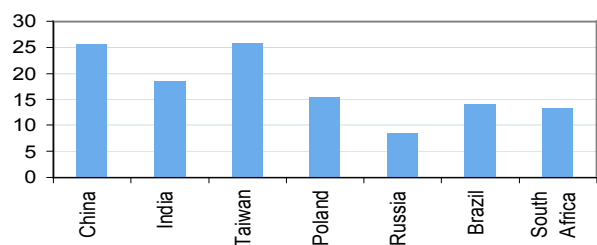
Salīdzinājumā ar iepriekšējo pētījumu, šoreiz finansējuma nepieejamība tirgū un likviditāte tika uzskatīta par daudz mazāku problēmu. Arī to banku īpatsvars, kas privātpersonām noteica stingrākus kritērijus mājokļa iegādes aizdevuma saņemšanai, samazinājās, sasniedzot 22% (iepriekšējā ceturksnī – 29%). Interesants ir fakts, ka bankas pirmo reizi kopš 2006.gada ziņoja par mājokļu kredītu pieprasījuma palielināšanos. Patērēja kredītu kritērijiem bija vērojamas mājokļu kredītiem līdzīgas tendences, tomēr pieprasījums turpināja kristies, jo patērētāju optimisms joprojām ir zems.

ASV mājokļu tirgū joprojām bija vērojamas dzīvības pazīmes, jauno mājokļu pārdošanas apjoma indeksam uzrādīt 9 gadu lielāko kāpumu, kas sasniedza 11%. Populārais "Standard & Poors/Case-Shiller" mājokļu tirgus indekss uzrādīja pirmo mēneša kāpumu vairāk kā pēdējo divu gadu laikā, maijā sasniedzot 0,45% mēneša pieaugumu (skat. 1.grafiku). Neskatoties uz visām šī pozitīvajām ziņām, ASV mājokļu tirgus joprojām saskaras ar nopietnām problēmām. Pirmkārt, nav vērojama tempu samazināšanās īpašumu atsavināšanā un banku veikto piespiedu pārdošanu apjomā. Otrkārt, ASV uzņēmumu piekoptā prakse izsniegt fiksētās likmes hipotekāros kredītus ir kļuvusi par traucēkli mājokļu iegādē. Baltijas valstīs kā arī lielākajā daļā citās Eiropas valstīs mājokļu kredīti tiek izsniegti, nosakot īstermiņa starpbanku tirgum piesaistītas mainīgās likmes. Līdz ar to ar kredītiem saistītās izmaksas kā arī īstermiņa ienesīgums ir būtiski kritušies, lai gan pievienotās peļņas likmes ir cēlušās. Tomēr ilgtermiņa fiksētās hipotekāro kredītu likmes ASV ir salīdzinoši augstākas kā īstermiņa likmes.

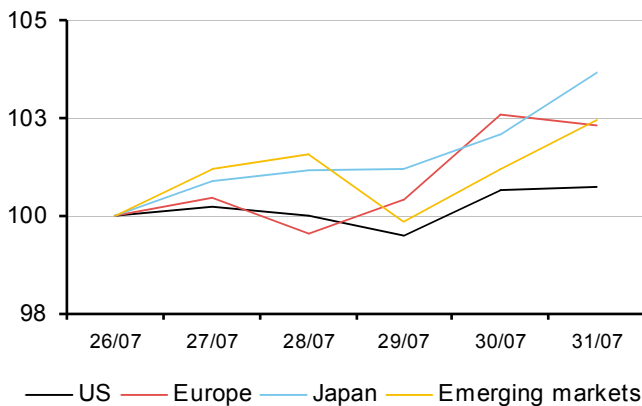
Ilgstoša patērēja preču pasūtījumu daudzums, izņemot svārstīgo transporta rādītāju, jūnijā negaidīti palielinājās par 1,1%, kas liecina par to, ka gada otrajā pusē ražošanas sektors varētu sākt piedzīvot pieaugumu. ASV pirmreizējo bezdarbnieku pabalsta pieteikumu skaits nedēļā palielinājās par 25 000 sasniedzot 584 000, savukārt 4 nedēļu vidējais rādītājs, kas ir mazāk svārstīgs, salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu nokritās par 8250, sasniedzot 559 000. Arī to cilvēku skaits, kas turpina saņemt bezdarbnieku pabalstu, negaidīti nokritās par 54 000 sasniedzot 6 197 000, kas vieš cerības, ka štatu samazināšanas temps mazinās. ASV centrālā banka publicēja savu ceturkšņa ziņojumu, kurā bija ietverti novērojumi par biznesa aktivitāti 12 ASV centrālās bankas reģionos. Ziņojumā norādīts, ka aktivitāte ir sākusi stabilizēties, tomēr tas notiek lēnām.

Kontinentālās Ķīnas akciju cenas trešdien nokritās par 5%, jo pieauga bažas, ka vadība, baidoties no jauna aktīvu cenu "burbuļa", varētu atcelt fiskālās stimulēšanas pasākumus. Pirmo reizi vēsturē Ķīnas akciju tirdzniecības apjoms pārsniedza Apvienotās Karalistes, ASV un Japānas kopējo tirdzniecības apjomu. Valdības amatpersonas nesen pauda bažas, ka valstij piederošo banku uz atvieglotiem nosacījumiem izsniegtie aizdevumi aizplūst uz tirdzniecību ar akcijām un nekustamo īpašumu nevis uz reālo ekonomiku. Ķīnas banku uzraudzības iestāde ceturtdien norādīja, ka tā varētu noteikt stingrākus noteikumus apgrozāmā kapitāla kredītu izsniegšanā, lai izvairītos no līdzekļu nepareizas izmantošanas. Kontinentālās Ķīnas akcijas ir uzrādījušas šī gada labāko rezultātu, sasniedzot 85% kāpumu pateicoties cerībām uz ekonomiskās izaugsmes atjaunošanos. Kontinentālās Ķīnas akciju cenas salīdzinājumā ar citām attīstības valstīm ir kļuvušas dārgas – to cenas / peļņas attiecība pret 2009.gada prognozēto peļņu ir 25,7 (skat. 2.grafiku).

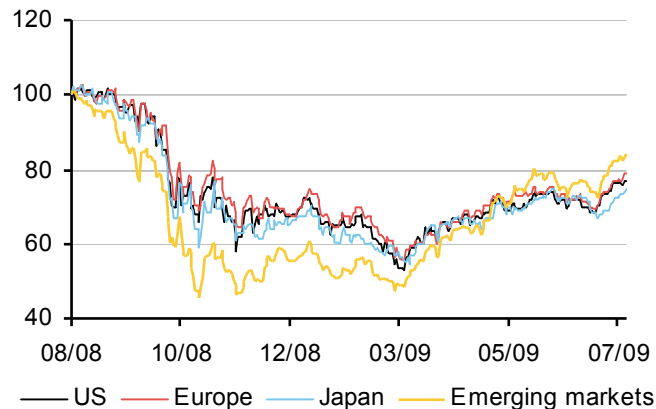
2.grafiks. Cenas / peļņas attiecība pret 2009.gada prognozēto peļņu

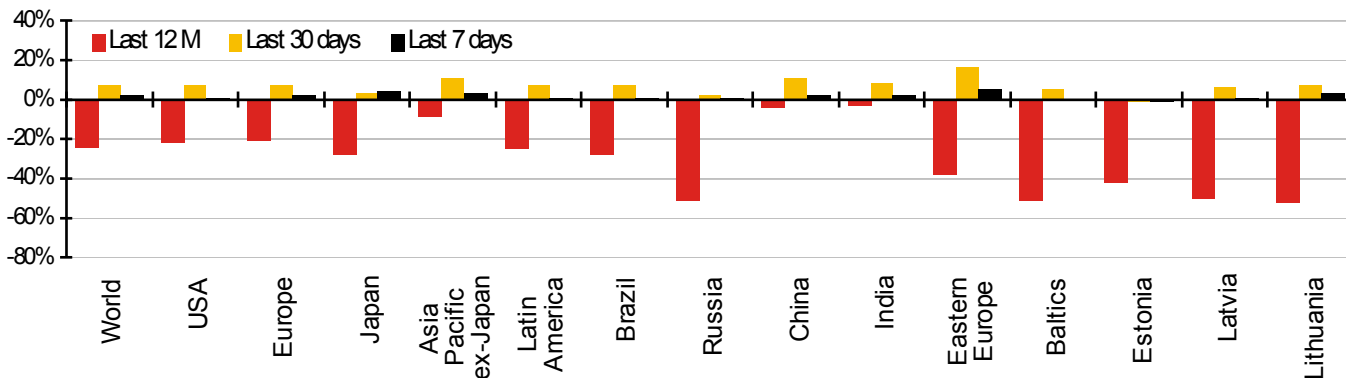
3.grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

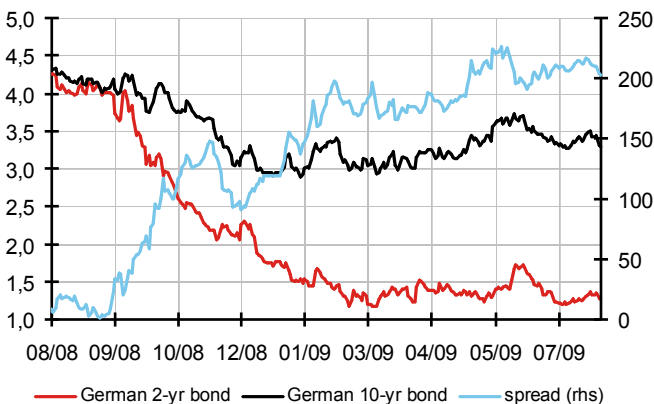
4.grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

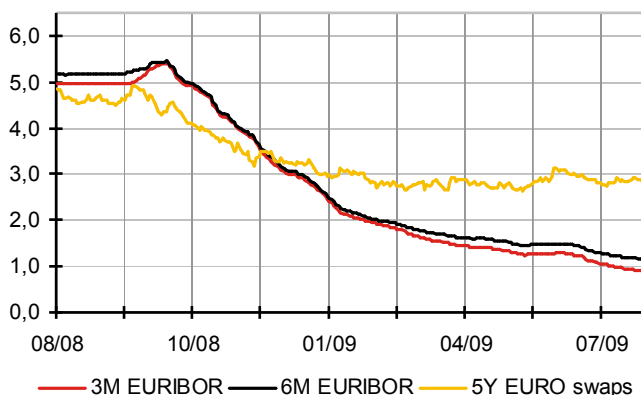
5.grafiks. Akciju tirgu rezultāti¹

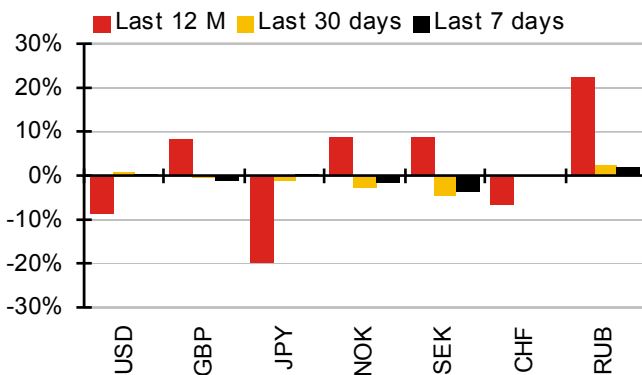
6.grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

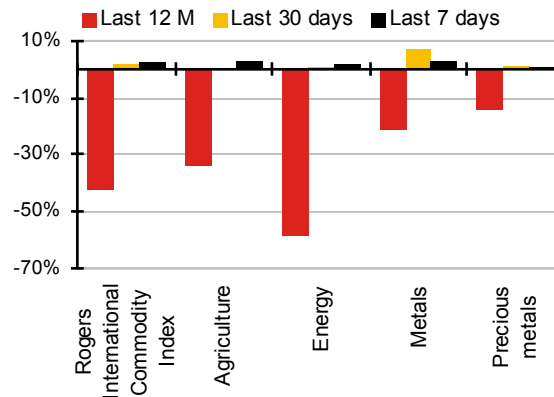
7.grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

8.grafiks. EUR pret noteiktām valūtām

9.grafiks. Izejvielu rezultāti

Grafiki no "Bloomberg"

Ja nav norādīts citādāk, visi ienesīguma rādītāji ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.

¹ Grafiks atspoguļo attiecīgā "MSCI" reģionālā akciju indeksa rezultātu USD valūtā, izņemot Austrumeiropu ("DJ Stoxx EU Enlarged") un Baltijas akcijas ("OMX" indeksi).